

Üniversitedeki Kadın Öğrencilerde Yaşanan Flört Şiddeti ile Anksiyete ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişki

Hacer Alan Dikmen¹, Tuba Özaydın², Sema Dereli Yılmaz³

¹Selçuk Üniversitesi, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye

²Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Konya, Türkiye

³Selçuk Üniversitesi, Ebelik Bölümü, Konya, Türkiye

Hacer Alan Dikmen, Dr. Öğr. Üyesi
Tuba Özaydın, Arş. Gör. Dr.
Sema Dereli Yılmaz, Doç. Dr.

İletişim:

Dr. Öğr. Üyesi Hacer Alan Dikmen
Selçuk Üniversitesi, Ebelik Bölümü, Konya,
Türkiye
Tel: +90 332 223 35 09
E-Posta: alanhacer@gmail.com

Gönderilme Tarihi : 27 Mart 2017

Revizyon Tarihi : 02 Mayıs 2017

Kabul Tarihi : 04 Mayıs 2017

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, üniversitede öğrenim gören kadın öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma durumları ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamayı amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntemler: Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tiptedir. Veriler, Aralık 2013 ile Mayıs 2014 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden ve romantik bir ilişkisi olan 500 kadın üniversite öğrencisinden öz bildirimle dayalı olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile şiddete maruz kalma durumlarını değerlendiren anket formu ile Beck Anksiyete ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde; sayı, yüzde, ortalama, standart sapma ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırma öncesinde tüm yerel ve etik izinler alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan kadın öğrencilerin yaş ortalaması 21,05±1,81, partnerlerinin yaş ortalaması ise 22,99±2,91'dir. Partneri tarafından kadın öğrencilerin %88'i duygusal, %22,2'si sözel, %21,4'ü ekonomik, %16,4'ü fiziksel, %7,2'si cinsel şiddete maruz kalmıştır. Öğrencilerin anksiyete düzeyleri ile duygusal, sözel, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalma durumları arasında anlamlı bir ilişki varken (p<0,05), umutsuzluk düzeyleri ile sözel, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalma durumları arasında da anlamlı bir ilişki vardır (p<0,05).

Sonuç: Kadın öğrenciler arasında tüm şiddet çeşitleri görülme oranları yüksektir ve bu durum öğrencilerin anksiyete düzeylerini yükseltmektedir. Şiddete rağmen, öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ise düşüktür. Bu durum, bekâr gençlerde şiddet olaylarının umutsuzluk düzeylerini çok fazla etkilemediğini düşündürmektedir.

Anahtar sözcükler: Anksiyete, flört şiddeti, umutsuzluk

THE RELATIONSHIP BETWEEN DATING VIOLENCE AND ANXIETY/HOPELESSNESS AMONG WOMEN STUDENTS IN UNIVERSITY

ABSTRACT

Objectives: The aim of this research was to identify the relationship between dating violence against women who study in university, and their anxiety/hopelessness levels.

Materials and methods: This is a descriptive and cross-sectional research. Data were obtained between December 2013 and May 2014 from a total of 500 female university students who have romantic relationships, and agreed to participate in the study by a self-reporting method. For data collection, a questionnaire form which evaluates social-demographic characteristics of participants along with their exposure to violence was used. The study also utilized Beck Hopelessness and Beck Anxiety Scale. For data analysis; number, percentage, mean, standard deviation and Mann-Whitney U test were used. All local, ethical permissions were obtained prior to research.

Results: The mean age of female students participated in the study was 21.05±1.81 while mean age of their partners was 22.99±2.91. 88% of female students had been subjected to emotional violence, 22.2% of them had been subjected to verbal abuse, 21.4% of them had been economically abused, 16.4% of them had been subjected to physical violence, and 7.2% of them had been subjected to sexual violence by their partners. While there was a statistically significant correlation between anxiety levels of students and them being subjected to emotional, verbal, sexual, and economical abuse/violence (p<0.05), there was also a statistically significant correlation between hopelessness levels of students and them being subjected to verbal, physical, sexual and economical abuse/violence (p<0.05).

Conclusions: All types of violence against women students were observed to be quite common, and this caused the anxiety levels of students to increase. Despite the violence, hopelessness/despair of students seemed low. This suggests that violence may not have too much influence regarding hopelessness/despair levels of young, single individuals.

Keywords: Anxiety, dating violence, hopelessness

İnsanoğlu gelişiminin her döneminde şiddet içeren davranışlar gösterebilir veya bu davranışlara maruz kalabilir. Genç yetişkinlik dönemi de bu dönemlerden biridir (1). Çocukluktan yetişkinlik dönemine geçiş basamağı olan genç yetişkinlik dönemi, fiziksel ve psikolojik değişikliklerin yaşandığı, yetişkinliğe özgü rol ve sorumlulukların kazanıldığı, bireyin hayatında önemli bir süreçtir. Bu süreçte, ergenlik döneminin karmaşasını yaşayan genç yetişkin, üniversite eğitimi için şehir değiştirebilmekte, o şehrin yaşam tarzına uyum sağlamaya çalışmakta, eğitimi için gerekli çalışmaları yapma gibi pek çok sorunla da baş edebilmesi gerekmektedir. Yeni sorumluluk ve sorunlarla baş etmek zorunda olan genç yetişkinler, bu dönemde olumsuz psikolojik özellikler, madde bağımlılığı ve özellikle şiddet gibi eğilimler gösterebilirler (2). Bu dönemin diğer önemli bir özelliği ve psikososyal gelişim basamağı, genç yetişkinlerin kurduğu duygusal ilişkilerdir. Ancak, genç yetişkinlerin gelişimi için önemli etkiye sahip olan duygusal ilişkiler bazen istismarı da barındırabilir (3). Bu nedenle, özellikle üniversite öğrencileri arasında yaşanan flört şiddetine karşı dikkatli olmak gerekmektedir. Flört şiddeti, eş, flört edilen kişi, kız/erkek arkadaş ya da eski eş tarafından fiziksel, cinsel, psikolojik ya da duygusal istismara maruz kalma şeklinde tanımlanmaktadır (4).

Ülkemizde üniversite öğrencilerinin flört şiddeti yaşama durumlarını araştıran çalışmalar değerlendirildiğinde, flört şiddeti oranlarının oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. Kayı ve ark. (2000), üniversite öğrencisi 700 kadının cinsel şiddete maruz kalma durumlarını araştırdığı çalışmalarında, kadınların %84'ünün cinsel şiddete maruz kaldığını, şiddet uygulayanlar arasında ise ilk sırada sevgililerin geldiğini bulmuşlardır (5). Polat ve ark. (2006), 164 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin %36'sının sözel şiddete maruz kaldığını, kadın öğrencilerin yarısının, erkek öğrencilerin ise %41'inin partnerlerinden en az bir kez fiziksel şiddet gördüğünü saptamışlardır (6). Flört ilişkisi olan 624 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilen bir çalışmada ise kadınların %6,5'i, erkeklerin %10,1'i partnerine fiziksel şiddet uygularken, kadınların %1,6'sı, erkeklerin %14,4'ü partnerine cinsel şiddet uygulamıştır (7).

Amerika'da üniversite ve mezun öğrenciler ile yapılan bir çalışmada, kadın ve erkeklerin bütün istismar türlerine maruz kaldıkları bulunmuş, kadınların daha çok cinsel, erkeklerin duygusal şiddet yaşadığı belirlenmiştir (8). On altı farklı ülkede 31 üniversitede yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin son bir yıl içerisinde %29'unun flört şiddeti yaşadığı saptanmıştır (9). Forke ve ark. (2008), 910 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmalarında kadınların %53'ünün, erkeklerin %27'sinin şiddete maruz kaldığını bulmuşlardır

(10). Yapılan çalışmalar değerlendirildiğine, üniversite öğrencileri arasında her iki cinsin de flört şiddetine maruz kalabileceği görülmekte, ancak flört şiddeti oranlarının kadınlarda daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Önemli bir değişim ve gelişim sürecinde olan üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti istenmeyen olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu çalışma, üniversitedeki kadın öğrencilerde yaşanan flört şiddeti ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve yöntem

Araştırmanın tipi

Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tiptedir.

Araştırmanın yapıldığı yer ve özellikleri

Çalışma Konya il merkezinde bulunan bir üniversitenin kampüs alanı içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evreni ve örneklemi

Çalışmanın evrenini, Aralık 2013 ile Mayıs 2014 tarihleri arasında kampüs alanı içerisinde karşılaşılan 720 kız öğrenci oluşturmuştur. Çalışmaya, araştırma kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 500 öğrenci alınmıştır.

Çalışmaya dahil edilme kriterleri

- En az 18 yaşında olan,
- Türkçe konuşup anlayabilecek durumda olan,
- Romantik bir ilişkisi olan kız öğrenciler.

Araştırmanın etiği

Çalışma öncesi Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'ndan etik izin alınmıştır (Karar sayı: 2013/49). Çalışma sırasında öğrencilerden sözel onam alınmıştır.

Verilerin toplanması

Veriler, çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerle, yüz yüze görüşerek anket yöntemi ile toplanmıştır.

Ön uygulama

Çalışmanın ön uygulaması Aralık 2013 tarihlerinde kampüs alanı içerisinde araştırma kriterlerine uyan 20 öğrenci ile yapılmıştır. Gerekli düzeltmelerden sonra anket formuna son hali verilmiştir. Ön uygulamaya katılan öğrenciler araştırma dışında tutulmuştur.

Veri toplama araçları

Çalışmanın verileri literatür ışığında araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu (5, 9, 11), Beck ve ark. tarafından geliştirilen (12, 13), Türkçe geçerlilik ve

güvenilirliği Ulusoy ve ark. tarafından yapılan (14) Beck Anksiyete Ölçeği, ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Seber ve ark. tarafından yapılan (15), Beck Umutsuzluk Ölçeği (16) ile toplanmıştır.

Anket formu altı bölümden oluşmaktadır. Formun ilk bölümünde öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, ikinci bölümünde aile içi şiddet öyküsü, üçüncü bölümünde şu an partnerlerinden maruz kaldıkları şiddet varlığı (fiziksel, sözel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet), dördüncü bölümünde partnerlerinin şiddet uygulama nedenleri, beşinci bölümünde partnerleri tarafından şiddete maruz kaldıklarında gösterdikleri tepkiler, altıncı bölümünde şiddete rağmen ilişkiyi sürdürme nedenlerini içeren sorular bulunmaktadır.

Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)

Beck ve ark. tarafından 1988 yılında geliştirilen BAÖ, bireylerin yaşadığı anksiyete belirtilerinin sıklığının belirlenmesi amacıyla kullanılan bir ölçektir. BAÖ, 21 maddeden oluşan, 0–3 arası puanlanan Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 63'tür. Toplam puanın yüksek oluşu, anksiyete düzeyinin yüksek oluşunu gösterir. Klinik olarak anksiyete anlamlılık göstergesi olan kesme noktası, 8 puanın üstüdür (12, 13).

Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Ulusoy ve ark. tarafından 1998 yılında yapılmıştır (14). Bu çalışma için BAÖ'nin Cronbach alpha katsayısı 0,93 olarak hesaplanmıştır.

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ)

Beck Umutsuzluk Ölçeği, Beck ve ark. (16) tarafından 1974 yılında geliştirilen, bireyin geleceğe yönelik karamsarlık düzeyini belirlemeyi amaçlayan bir ölçektir. Okuma yazma bilen çocuk, genç ve yetişkinlere uygulanabilen ölçeğin uygulanmasında zaman sınırlaması yoktur. Ölçek, 20 maddeden oluşan geleceğe yönelik duygu ve düşünceleri belirten ifadelerden oluşmaktadır. Ölçeği oluşturan ifadeler duygusal, motivasyonel ve bilişsel alt boyutlarında incelenmektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 0–20 arasında değişmektedir. Alınan puanın yüksek olması bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Seber ve ark. tarafından 1993 yılında yapılmıştır (15). Bu çalışmada BUÖ Cronbach alpha katsayısı 0,82 olarak hesaplanmıştır.

İstatistiksel analizler

Verilerin değerlendirilmesinde bir istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin normallik analizi Kolmogorov

Smirnow Testi ile yapılmıştır. Normal dağılım göstermeyen verilerin tanımlayıcı istatistikleri ortalama, standart sapma ve yüzde ile hesaplanmış, ortalama farkları Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir (17).

Araştırma soruları

Bu çalışmada,

1. Üniversitede öğrenim gören kadın öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı nasıldır?
2. Öğrencilerin aile içi şiddet öyküsü var mıdır?
3. Öğrencilerin flört şiddetine (fiziksel, sözel, duygusal, cinsel, ekonomik) maruz kalma oranı nedir?
4. Öğrencilerin partnerlerinin şiddet uygulama nedenleri nelerdir?
5. Öğrencilerin partnerleri tarafından şiddete maruz kaldıklarında gösterdikleri tepkiler nelerdir?
6. Öğrencilerin şiddete rağmen ilişkiyi sürdürme nedenleri nelerdir?
7. Öğrencilerin anksiyete düzeyleri ile flört şiddeti arasında ilişki var mıdır?
8. Öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ile flört şiddeti arasında ilişki var mıdır? sorularına yanıt aranmıştır.

Bulgular

Çalışmaya katılan kadın öğrencilerin yaş ortalaması $21,05 \pm 1,81$, partnerlerinin yaş ortalaması ise $22,99 \pm 2,91$ 'dur. Öğrencilerin %49,6'sı en uzun süre ilde yaşadığını, %83'ü aile tipinin çekirdek olduğunu, %52,4'ü anne eğitim durumunun ilköğretim, %40,4'ü baba eğitim durumunun lise ve üzeri olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %68'si gelir durumunu "orta" olarak algılamakta, %2'si partneri ile aynı evde yaşamakta, %6'sı gelir getiren bir işte çalışmakta, %41'inin partneri gelir getiren bir işte çalışmakta, %3'ü partnerinin kendi ihtiyaçlarını karşıladığını, %73'ü partneri ile "1–3 yıldır" duygusal ilişkisinin olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin %15,6'sı sigara, %6,4'ü alkol, partnerlerinin %45,6'sı sigara, %20,2'si alkol kullanmaktadır. Öğrencilerin %7'si babalarının, %6'sı annelerinin kendilerine, %9,6'sı babalarının annelerine fiziksel şiddet uyguladığını belirtmiştir. Öğrencilerin %49'u partneri ile duygusal ilişkisini ailesinin bildiğini, %69'u ise partnerinin ailesinin bildiğini belirtmiştir. Öğrencilerin %82'si partneri ile evlenmeyi düşündüğünü ifade etmiştir.

Öğrencilere "sizce bir erkeğin kadına şiddet uygulaması haklı görülebilir mi?" sorusuna, %6,2'si evet cevabını vermiştir. Sebepleri sorulduğunda ise öğrenciler; aldatma, saygısızlık, erkeğin dediklerini yapmama, yalan söyleme gibi cevaplar vermiştir.

Öğrencilerin BAÖ puan ortalaması $14,1 \pm 12,0$ (Min: 0, Max: 63), BUÖ puan ortalaması $5,9 \pm 3,8$ 'dir (Min: 0, Max: 20). Buna göre, öğrencilerde klinik olarak hafif anksiyete saptanırken, umutsuzluk düzeyleri düşük bulunmuştur.

Partneri tarafından kadın öğrencilerin %88'i duygusal, %22,2'si sözel, %21,4'ü ekonomik, %16,4'ü fiziksel, %7,2'si cinsel şiddete maruz kalmıştır (Tablo 1). Öğrencilere şiddetin nedenleri sorulduğunda en fazla verilen cevap %40,2 ile "kıskançlık" olmuştur. Şiddet karşısında öğrencilerin en fazla gösterdikleri tepki ağlama/darılma/kırılma/konuşmama (%56) olurken, şiddete rağmen ilişkiyi sürdürme nedenleri sorulduğunda en fazla verilen cevap "her şeye rağmen partnerimi seviyorum" (%45) cevabıdır (Tablo 2).

Öğrencilerin BAÖ puan ortalaması ile sözel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalma durumları arasında

Tablo 1. Öğrencilerin partnerlerinden şiddet görme özelliklerinin dağılımı (N=500)

<i>Şiddet çeşitleri ve alt boyutları¹</i>	<i>Sayı (%) Evet</i>
Fiziksel şiddet	82 (16,4)²
Partnerim saçımı çeker	64 (12,8)
Partnerim parmaklarımı ve kollarımı bükür	30 (6,0)
Partnerim beni şiddetli bir şekilde sarsar, hırpalır	26 (5,2)
Partnerim beni oda içinde sürükler	14 (2,8)
Partnerim bana cisimler fırlatır, sopa ile vurur	9 (1,8)
Sözel şiddet	111 (22,2)²
Partnerim beni bağırarak korkutur	76 (15,2)
Partnerim beni tehdit eder	54 (10,8)
Partnerim beni azarlar şekilde çağırır	51 (10,2)
Partnerim bana hakaret eder	41 (8,2)
Partnerim bana küfür eder	41 (8,2)
Duygusal şiddet	440 (88)²
Partnerim gitmemi istemediği bir yere gitmemi sorun eder	376 (75,2)
Partnerim karşı cinsten arkadaşlarımla vakit geçirmemden rahatsız olur	334 (66,8)
Partnerim gün içinde tüm yaptıklarımı bilmek ister	333 (66,6)
Partnerim kıyafetlerime/makyajıma karşı Partnerim hoşlandığım etkinlikleri yapmaktan beni alıkoyar	249 (49,8)
	110 (22,0)
Cinsel şiddet	36 (7,2)²
Partnerim cinsel sınırlarıma saygı duymaz	22 (4,4)
Partnerim cinsel ilişki için beni zorlar	20 (4,0)
Partnerim ilişkide cinsellik olmazsa ilişkiyi bitirmekle beni tehdit eder	20 (4,0)
Partnerim ona bağlanmam için cinselliği bir araç olarak kullanır	19 (3,8)
Partnerim cinsel olarak yaşadıklarımızı başkasına anlatmakla tehdit eder	15 (3,0)
Ekonomik şiddet	107 (21,4)²
Partnerim çalışmak istediğim halde çalışmamı engeller	102 (20,4)
Partnerim çalışmak istemediğim halde beni çalışmaya zorlar	7 (1,4)
Partnerim aynı evde yaşadığımız halde evin sorumluluklarını üstlenmez	6 (1,2)
Partnerim paramı zorla alır	5 (1,0)

¹Öğrenciler şiddet tipleri ve alt boyutlarından birden fazlasına evet cevabı vermiştir. En fazla verilen beş cevap tabloya alınmıştır.

²Şiddet alt boyutlarından en az birine evet cevabını veren öğrencinin flört şiddeti gördüğü kabul edilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilere göre partnerlerinden şiddet görme nedenleri, şiddet karşısında gösterdikleri tepkiler, şiddete rağmen ilişkiye devam etme nedenleri (N=500)

	<i>Sayı (%)</i>
Şiddetin nedenleri¹	
Kıskançlık	201 (40,2)
Partnerimin istediklerini yapmamam	69 (13,8)
Öfke nöbetleri	67 (13,4)
Partnerimin dışarıda çok fazla vakit geçirmesini sorgulamam	58 (11,6)
Özel bir nedeni yok	57 (11,4)
Şiddet karşısında verilen tepki¹	
Ağlama/darılma/kırılma/konuşmama	280 (56,0)
Duruma itiraz etme	258 (51,6)
Sözle karşılık verme/bağırma	248 (49,6)
Fiziksel olarak karşılık verme	143 (28,6)
Hiç tepki vermeme/içine kapanma	109 (21,8)
Şiddete rağmen ilişkiye devam etme nedenleri¹	
Her şeye rağmen partnerimi seviyorum	225 (45,0)
Partnerimin bir gün düzeleceğini düşünüyorum	169 (33,8)
Üniversitede manevi olarak bana destek olan tek kişi partnerim	57 (11,4)
Ayrılmamam için beni tehdit ediyor, korkutuyor	27 (5,4)
Ailem ilişkiyi biliyor ve ayrılırsam bunu kabul etmeyeceklerini düşünüyorum	24 (4,8)

¹En fazla verilen beş cevap tabloya alınmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin BAÖ ve BUÖ puan ortalamalarının flört şiddetine maruz kalma durumlarına göre dağılımları (N=500)

<i>Şiddet tipleri</i>	<i>BAÖ puan ortalaması</i>	<i>Önemlilik testi</i>	<i>BUÖ puan ortalaması</i>	<i>Önemlilik testi</i>
Fiziksel şiddet				
Evet	16,18±12,80	z=-1,663	7,14±4,19	z=-3,330
Hayır	13,66±11,84	p=0,096	5,61±3,65	p=0,001
Sözel şiddet				
Evet	19,12±12,76	z=-4,953	6,84±4,29	z=-2,484
Hayır	12,64±11,42	p=0,000	5,58±3,58	p=0,013
Duygusal şiddet				
Evet	14,39±11,75	z=-2,464	5,82±3,60	z=-0,688
Hayır	11,76±13,77	p=0,014	6,16±4,91	p=0,491
Cinsel şiddet				
Evet	19,33±12,59	z=-2,752	8,00±4,40	z=-3,116
Hayır	13,67±11,90	p=0,006	5,70±3,68	p=0,002
Ekonomik şiddet				
Evet	15,75±11,75	z=-1,977	6,43±3,48	z=-2,756
Hayır	13,62±12,07	p=0,048	5,70±3,85	p=0,006

z: Mann-Whitney U testi.

anamlı bir ilişki varken ($p < 0,05$), fiziksel şiddete maruz kalma durumları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p \geq 0,05$). Öğrencilerin BUÖ puan ortalaması ile sözel, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalma durumları arasında anlamlı bir ilişki varken ($p < 0,05$), duygusal şiddete maruz kalma durumları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p \geq 0,05$, Tablo 3).

Tartışma

Şiddet tanımlanması ve ölçülmesi zor bir kavramdır (18). Henüz evli olmayan, duygusal ilişki yaşayan gençlerde şiddet olaylarının incelenmesi ve ortaya çıkartılması da bu nedenle çok önemlidir. Çalışmamızda, üniversitede öğrenim gören kadın öğrencilerin partnerleri tarafından maruz kaldıkları şiddet çeşitleri ve bu şiddetin anksiyete ve umutsuzluk düzeylerine etkisi incelenmiştir.

Çalışmamızda öğrencilerin, partnerleri tarafından en fazla duygusal şiddete (%88) maruz kaldıkları saptanmıştır. Polat ve ark. (2000), üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında, kadın öğrencilerin %70'inin partneri tarafından aşırı kıskanıldığını, %39'unun giyim tarzına karışıldığını, %49'unun karşı cinsle ilişkilerinin kısıtlandığını, %47'sinin sürekli nerede olduğunun ve ne yaptığının kontrol edildiği gibi duygusal şiddet çeşitlerine maruz kaldıklarını saptamıştır (6). Aba (2008), 624 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, kadın öğrencilerin %48'inin partneri tarafından duygusal şiddete maruz kaldığını bulmuştur (7). Çalışmamıza paralel olarak diğer çalışmalarda da, flört ilişkilerinde kadın öğrencilerde duygusal şiddet oranlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Erkek öğrencilerin, partnerlerine karşı, gerek kontrol gereksinimi, gerekse gücü elinde bulundurma isteğiyle duygusal şiddet uyguladıkları, partnerlerini sindirmeye ve emirleri altında tutmaya çalıştıkları düşünülebilir.

Çalışmamızda ikinci en yüksek bulunan şiddet çeşidi sözel şiddettir (%22,2). Polat ve ark. (2000), üniversite öğrencileri arasında %36'sının en az bir kez sözel şiddete uğradığını, %51'inin ise sözel şiddet uyguladığını saptamıştır (6). Sonuçlarımıza paralel olarak, kadınlar üzerinde yapılan çalışmalarda, partnerleri tarafından sözel şiddete maruz kalma oranlarının yüksek olduğu (%38–66) bulunmuştur (19–25). Türkiye'de ve diğer toplumlarda sözel şiddet oranlarının bu kadar yüksek görülmesini; sözel şiddetin bir şiddet türü olarak algılanmamasına ve bireylerin bu şiddet türünü birbirlerine kolaylıkla uygulayabilmelerine bağlayabiliriz.

Çalışmamızda üçüncü en sık görülen şiddet çeşidi ekonomik şiddettir (%21). Partnerler arasında ekonomik şiddet sıklığını araştıran çalışmalar (%13,6–19,3), araştırma bulgumuzla benzerlik gösterirken (26, 27), henüz aynı evi çok azının paylaşmasına (altı öğrenci) ve birbirlerine karşı maddi olarak sorumlu olmamalarına rağmen, flörtler arasında ekonomik şiddet oranlarının bu kadar yüksek görülmesi düşündürücüdür.

Çalışmamızda dördüncü en sık rastlanan şiddet çeşidi fiziksel şiddettir (%16,4). Polat ve ark. (2000), %50'sinin fiziksel şiddete maruz kaldığını saptamıştır (6). Straus (2004),

16 farklı ülke, 31 üniversitede gerçekleştirdiği geniş örneklemli çalışmasında, flört ilişkisi olan kadın ve erkek öğrenciler arasındaki fiziksel şiddet oranını %29 olarak bulmuştur (9). Yiğitalp ve ark. (2007), üniversiteli kadın öğrencilerin %6'sının son 15 gün içerisinde partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmektedir (11). Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan çalışmalar, bulgularımızı desteklerken, fiziksel şiddetin küresel bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Ülkemizde ve dünyada gün geçtikçe yükselen şiddet olayları karşısında, kadınların fiziksel şiddete maruz kalma oranları da bu durumdan etkilenmekte ve yükselmektedir.

Çalışmamızda kadın öğrencilerin partnerleri tarafından en düşük oranda maruz kaldıkları şiddet türü cinsel şiddettir (%7,2). Üniversite öğrencileri arasında yapılan çalışmalarda kadın öğrencilerde partnerleri tarafından uygulanan cinsel şiddet oranları %1,2 ile %84 arasında değişmektedir. (5, 7, 11). Çalışmamızda kadın öğrenciler, en fazla partnerlerinin cinsel sınırlarına dikkat etmeme ve cinsel ilişkiye zorlama şeklinde cinsel şiddet yaşadıklarını belirtmiştir (Tablo 1). Henüz hayata yeni atılacak olan eğitim dönemindeki genç kadınlarda cinsel şiddet olayları, istenmeyen gebelik, düşük ve doğumlara sebep olabilecek ve kadınların hayatını son derece olumsuz etkileyebilecek bir durumdur. Bu noktada, genç kadınların cinsel şiddete karşı eğitilmeleri, cinsel şiddetten korunma, maruz kaldıklarında mücadele yöntemlerinin anlatılması ve cinsel şiddete rağmen partneri ile ilişkisini bitirmek istemiyorsa mutlaka aile planlaması yöntemlerinin öğretilmesi sağlık profesyonelleri tarafından önem taşımaktadır.

Çalışmamızda öğrencilere flört şiddeti nedeni sorulduğunda en fazla verilen cevap "partnerin kıskanç olmasıdır" (%40,2). Çalışmamızın eğitimli bireylerle yapıldığı göz önünde bulundurulsa da, çalışmanın yapıldığı bölge muhafazakar yapısıyla bilinmektedir. Kadınlar sosyal alanda daha az yer alırken, kadın-erkek ilişkilerinde ciddi sınırlar vardır ve bir kadının ailesi dışından bir erkekle görüşmesine, arkadaşlık etmesine sıcak bakılmamaktadır. Bu durum kadını daha çok ev içine iterken, sosyal alanını daraltmakta, erkekleri ise daha çok sahiplenici, kıskanç ve baskıcı yapabilmektedir. Ayrıca, çalışmamızda en fazla yaşanan flört şiddeti çeşidi olarak duygusal şiddet bulunmuştur. Bu durumun, şiddet nedeni olarak "kıskançlığı" öne çıkardığı düşünülmektedir.

Çalışmamızdaki diğer önemli bir bulgu, öğrencilerin şiddet karşısında verdikleri şiddeti önlemeye veya mücadeleye yönelik olmayan etkisiz tepkileridir. Çalışmamızda, öğrencilerin şiddet karşısında en fazla gösterdikleri

tepkinin ‐ağlama/darılma/kırılma/konuşmama‐ (%56) olduğu saptanmıştır. şahin ve ark. (2012), kadınların şiddet karşısında %40'ının sızal karşılık verdiğini, %33'ünün ise şiddeti kabullendiğini, şiddet sonrasında %64'ünün hişbir yardım aramadığını ve sadece %1,6'sının yasal kurumlara başvurduğunu saptamıştır (27). Tırkiye genelinde geniş olęekli yapılan bir çalışmada ise kadınların %4'ü şiddet sonrasında polise veya savcılığa veya bir sağlık kuruluşuna başvurmuştur (28). Çalışmamızda oğrenciler tarafından şiddet karşısında herhangi bir yasal kuruma başvuru cevabı belirtilmemiştir. Bu sonuçlar bize, kadınların şiddet karşısında gerekli yerlere başvuru oranlarının oldukça dūřuk olduğunu, kadınların şiddetle mücadele konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarını ve haklarını arama yollarını bilmediklerini dūřündürmektedir.

Çalışmamızda sızal, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalan oğrencilerin anksiyete seviyeleri, anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$, Tablo 3). Aktan ve ark. (2014), 149 niversiteli kadın oğrencilerle yaptıkları çalışmalarında, duygusal şiddete uğrayanlarda algılanan stres düzeyinin anlamlı derecede yüksek olduğunu saptamıştır (29). Yapılan çalışmalarda, şiddete maruz kalan kadınlarda benlik saygısının bozulduğu, kendini değersiz goren kadınlarda anksiyete, depresyon gibi ruhsal sağlık sorunlarının görüldüğü rapor edilmiştir (30–32). Literatürde yer alan çalışmalar, bulgularımızı desteklemektedir. Buna göre, şiddet, kadınların anksiyete düzeylerini yükseltebilir diyebiliriz.

Çalışmamızda sızal, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddete maruz kalan oğrencilerin umutsuzluk düzeyleri anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$, Tablo 3). Literatürde flört şiddeti ile umutsuzluk düzeyi arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle, çalışmamız literatüre yeni bir katkı getirecektir. şiddete

rađmen ođrencilerin umutsuzluk düzeyleri yüksek deđildir ($5,9 \pm 3,8$; Min: 0, Max: 20). Bu durum, bekâr gençlerde řiddet olaylarının, onların umutsuzluk düzeylerini çok fazla etkilemediđini dūřündürmektedir. Ođrenciler, duygusal iliřkilerini evli çiftlere göre daha rahat bitirebileceđini ve bu durumdan kurtulabileceđini dūřnyor olabilir.

Çalışmamızın bulguları, sadece çalışılan oğrenciler ile sınırlıdır. Bu nedenle çalışmanın sonuçları topluma genellenemez.

Sonuçlar ve neriler

Yüksek bir katılımcı grubuyla (500) gerçekleştirilen çalışmamızda, kadın oğrencilerin en fazla duygusal şiddete maruz kaldıkları, bu şiddet türünü sırasıyla, sızal, ekonomik, fiziksel ve cinsel şiddetin takip ettiği saptanmıştır. Bu sonuç, duygusal şiddetin duygusal ilişkisi olan niversite oğrencileri arasında yaygın olarak görüldüğünü dūřündürmektedir. Çalışmamızın diğer önemli sonuçları, oğrencilerin şiddet karşısında gösterdikleri etkisiz tepkiler ve şiddetle mücadele konusunda yetersiz kalmalarıdır. Çalışmamızda, henüz gençlik döneminde olan ve güzel bir geleceği hak eden pırl pırl oğrencilerin şiddet nedeniyle anksiyete ve umutsuzluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Tırkiye'de gittikçe artma eğilimi gösteren kadına yönelik şiddet olaylarının henüz flört döneminde önüne geçilmesi, özellikle niversite eğitimi döneminde tüm oğrencilerin şiddet konusunda eğitilmesi ve farkındalık düzeylerinin arttırılması gerekmektedir. Ođrencilerin şiddeti tanımlayabilme konusunda eğitilmesi, yasal düzenlemelerden haberdar olması, şiddetten korunma ve şiddete maruz kaldıkları takdirde etkili mücadele yollarını renebilmesi için, üniversitelerdeki tüm bölümlerde kadına yönelik şiddetle ilgili bilgilendirme konferanslarının verilmesi ve/veya müfredata kadına yönelik şiddetle ilgili bir dersin eklenmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Karabacak A, Kodan Çetinkaya S. Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Kabul Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi 2015;1:13–21.
- Turhan E, İnandı T, Özer C, Akoğlu S. Üniversite öğrencilerinde madde kullanımı, şiddet ve bazı psikolojik özellikler. Turkish Journal of Public Health 2011;9:33–44.
- Etcheverry PE, Le B, Charania MR. Perceived versus reported social referent approval and romantic relationship commitment and persistence. Personal Relationships 2008;15:281–95. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2008.00199.x>
- Breiding MJ, Basile KC, Smith SG, Black MC, Mahendra R. Intimate Partner Violence Surveillance: Uniform Definitions and Recommended Data Elements, Version 2.0. Atlanta (GA): Centers for Disease Control and Prevention; 2015. <https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/intimatepartnerviolence.pdf> Erişim: 27.03.2018.
- Kayı Z, Yavuz MF, Arıcan N. Kadın Üniversite Gençliği ve Mezunlarına Yönelik Cinsel Saldırı Mağdur Araştırması. Adli Tıp Bülteni 2000;5:157–63.
- Polat G, Köse OÖ, Demir F, Save D, Özen G, Yanık İ, Güneş H. Üniversite öğrencilerinde sevgili şiddeti. Van 10. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi. Van, Yüzüncü Yıl Üniversitesi; 2006.
- Aba YA. Çatışmaların Çözümüne Yaklaşım Ölçeği'nin "The Revised Conflict Tactics Scales (CTS2)" Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek lisans tezi. Antalya, 2008.
- Harned MS. Abused women or abused men? An examination of the context and outcomes of dating violence. Violence Vict 2001;16:269–85.
- Straus MA. Prevalence of violence against dating partners by male and female university students worldwide. Violence Against Women 2004;10:790–811. <https://doi.org/10.1177/1077801204265552>
- Forke CM, Myers RK, Catalozzi M, Schwarz DF. Relationship violence among female and male college undergraduate students. Arch Pediatr Adolesc Med 2008;162:634–41. <https://doi.org/10.1001/archpedi.162.7.634>
- Yığıtalp G, Ertem M, Özkaynak V. Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Konusunda Deneyimleri ve Bu Konudaki Görüşleri. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2007;6:131–6.
- Badger TA. Putting evidence into practice, measuring oncology nursing-sensitive patient outcomes: measurement summary-anxiety, 20+08. <https://www.ons.org/content/measurement-summary-anxiety> Erişim: 01.07.2013.
- Buzlu S, Daştan NB, Aydoğdu A. Psikososyal Sorunların Yönetimi -Anksiyete. İçinde: Can G, editör. Onkoloji Hemşireliğinde Kanıt Dayalı Bakım. İstanbul: Nobel Matbaacılık; 2010. s.281–98.
- Ulusoy M, Şahin NH, Erkmen H. Turkish Version of the Beck Anxiety Inventory: Psychometric Properties. J Cogn Psychother 1998;12:163–72.
- Seber G, Dilbaz N, Kaptanoğlu C, Tekin D. Umutsuzluk ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirliği. Kriz Dergisi 1993;1:139–42.
- Beck AT, Weissman A, Lester D, Trexler L. The measurement of pessimism: the hopelessness scale. J Consult Clin Psychol 1974;42:861–5.
- Alpar R. Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinde Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenilirlik. Birinci Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık; 2010. s.130–4.
- Zakar R, Zakar MZ, Mikolajczyk R, Kraemer A. Spousal violence against women and its association with women's mental health in Pakistan. Health Care Women Int 2013;34:795–813. <https://doi.org/10.1080/07399332.2013.794462>
- Kocacık F, Çağlayandereli M. Domestic violence towards women: Denizli case study. Int J Human Sci 2009;6:24–43.
- Cengiz Özyurt B, Deveci A. The Relationship between domestic violence and the prevalence of depressive symptoms in married women between 15 and 49 years of age in a rural area of Manisa, Turkey. Turk Psikiyatri Derg 2011;22:10–6.
- Fawole AO, Hunyinbo KI, Fawole OI. Prevalence of violence against pregnant women in Abeokuta, Nigeria. Aust N Z J Obstet Gynaecol 2008;48:405–14. <https://doi.org/10.1111/j.1479-828X.2008.00868.x>
- Babu BV, Kar SK. Abuse against women in pregnancy: a population-based study from Eastern India. WHO South East Asia J Public Health 2012;1:133–43. <https://doi.org/10.4103/2224-3151.206926>
- Johnson JK, Haider F, Ellis K, Hay DM, Lindow SW. The prevalence of domestic violence in pregnant women. BJOG 2003;110:272–5.
- Karmaliani R, Irfan F, Bann CM, McClure EM, Moss N, Pasha O, Goldenberg RL. Domestic violence prior to and during pregnancy among Pakistani women. Acta Obstet Gynecol Scand 2008;87:1194–201. <https://doi.org/10.1080/00016340802460263>
- Yost NP, Bloom SL, McIntire DD, Leveno KJ. A Prospective observational study of domestic violence during pregnancy. Obstet Gynecol 2005;106:61–5. <https://doi.org/10.1097/01.AOG.0000164468.06070.2a>
- Gökkaya VB. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet: Sivas İli (Cumhuriyet Üniversitesi) Örneği. Journal of World of Turks 2011;3:129–45.
- Şahin EM, Yetim D, Öyekçin DG. Edirne'de kadına yönelik eş şiddeti yaygınlığı ve kadınların şiddete karşı tutumları. Cumhuriyet Med J 2012;34:23–32.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı. Ankara. http://kadininstatusu.aile.gov.tr/data/542a8e0b369dc31550b3ac30/siddet_handbook.pdf Erişim: 28.03.2018.
- Aktan ZD, Karatana Ö, Yazar O. Farklı Şiddet Türlerine Maruz Kalan Kadınların, Algılanan Stres Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma. Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi 2014;3:91–9. <https://doi.org/10.17368/UHBAB.2014108887>
- Balci YG, Ayrancı U. Physical violence against women: evaluation of women assaulted by spouses. J Clin Forensic Med 2005;12:258–63. <https://doi.org/10.1016/j.jcfm.2005.03.006>
- Akpınar A. The Honour/Shame Complex Revisited: Violence against Women in the Migration Context. Women's Studies International Forum 2003;26:425–42. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2003.08.001>
- Johnson MP, Ferraro KJ. Research on Domestic Violence in the 1990s: Making Distinctions. J Marriage Fam 2000;62:948–63.